

Mätdatabas

Utvärdering

Ida Sylwan, , JTI – Institutet för jordbruks- och miljöteknik

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Genomförande	3
Resultat och analys.....	4
Mätdatabasen enligt kommunerna	4
Mätdatabasen enligt tillverkarna.....	5
Referenser	6

BAKGRUND

En mätdata för mätdata från små avlopp konstruerades 2008 i ett samverkansprojekt mellan Länsstyrelsen i Västra Götalands län och avloppsguiden.se (se rapporten *Insamling av mätdata och information från utvärdering av små avloppsanläggningar*). Driften av mätdata har sedan överförs till Kunskapscentrum små avlopp, där vissa vidareutvecklingar genomförts.

I samband med konferensen Vatten, Avlopp och kretslopp i Uppsala den 7-8 April 2011 öppnades mätdata upp för att möjliggöra för allmänhet, kommuner och teknikleverantörer att lägga in mätdata.

I augusti 2011 kunde konstateras att endast enstaka data hade kommit in. Under hösten gjorde Kunskapscentrum små avlopp därför en insats för att uppmuntra till att mer data skulle komma in genom att utlova utlottning av biljetter till kommande konferens i Uppsala, "Vatten, Avlopp och Kretslopp", för de personer som la in data.

Då kontroll av inkomna data gjordes vid årsskiftet 2011/2012 kunde det åter konstateras att få data hade kommit in. Data är i databasen uppdelat på provtagning vid fastighet respektive provtagning vid provplats. Gällande fastighet hade vid årsskiftet 9 separata provtagningar registrerats och gällande provplats hade 1 provtagning registrerats. Totalt 5 personer hade lagt in dessa data och personerna representerade både kommuner och teknikleverantörer.

I databasen finns även data som tidigare lagts in, dels i samband med ett examensarbete (Lyneus, 2010) dels data som tidigare publicerats i en studie gjord i Västra Götaland (Hübinette, 2009). De data som lades in i samband med det ovan nämnda examensarbetet är använda som underlag i Kunskapscentrum små avlopps publikation "En marknadsöversikt, Produkter för enskilt avlopp".

SYFTE

För att utvärdera anledningen till att mätdata ej fått genomslag, att mycket få data kommit in, beslutades vid Kunskapscentrum små avlopps ledningsgruppsmöte den 13 januari 2012 att göra en enkel utvärdering.

GENOMFÖRANDE

Utvärderingen genomförs genom att ställa följande frågor till ett antal kommuner och teknikleverantörer:

- Kan du till projektet Kunskapscentrum små avlopp?
- Kan du till mätdata och att data har efterfrågats?
- Har du eller din organisation behov av en mätdata?
- Har du tillgång till mätdata som skulle kunna läggas in i mätdata?
- Vad skulle krävas för att du skulle lägga in data i mätdata?
- Hur lagras eventuella mätdata idag?

Nio av de kommuner som är medlemmar i avloppsguidens användarförening kontaktades. De kommuner som kontaktades slumpades fram bland Sveriges 290 kommuner, några valdes sedan bort p.g.a. svårigheter med att komma i kontakt med berörd inspektör. De kommuner som kontaktades var inte representerade bland de kommuner som lagt in data i mätdatabasen. Kontaktade kommuner:

- Hultsfred
- Heby
- Malung-Sälen
- Bromölla
- Härryda
- Höganäs
- Filipstad
- Skellefteå
- Växjö

Fyra teknikleverantörer valdes ut bland de leverantörer som medverkat i ”En marknadsöversikt, Produkter för enskilt avlopp”. De tillverkare som kontaktades var inte representerade bland de tillverkare som lagt in data i mätdatabasen.

RESULTAT OCH ANALYS

Mätdatabasen enligt kommunerna

Sammanfattningsvis kan sägas att bland de nio kontaktade kommunerna är det ingen som kräver provtagning på minireningsverk. Det är flera som inte anser det vara den bästa metoden för att utvärdera funktionen, men det är samtidigt flera som inte gör det på grund av att de inte har resurser. Förmodligen är dessa två anledningar svåra att helt skilja på, dvs. det kräver mycket resurser att ta proverna samtidigt som det kan vara svårt att tolka resultaten – detta sammantaget gör att provtagning prioriteras bort.

Därmed kan vi anta att det hos kommunerna inte finns några stora mängder opublicerade data som behöver samlas in i dagsläget.

Resultat efter telefonkontakt med kommuner:

Fråga	Sammanfattning av svaren
Känner du till projektet Kunskapscentrum små avlopp?	Alla tillfrågade svarade ja.
Känner du till mätdatabasen och att data har efterfrågats?	Ca hälften känner till databasen. Svaren löd: 4 st "ja", 2 st "nja"/"litegrann", 3 st "nej"

Har du eller din organisation behov av en mätdata?	<p>Svaren var väldigt olika. Det finns en variation i hur man ser på detta. De som inte ser ett behov av en mätdata ger olika skäl:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Det finns inga minireningsverk i kommunen,▪ De gör inte provtagning på de minireningsverk som finns (antingen på grund av brist på resurser eller för att det anses vara bättre att se till att de sköts på rätt sätt)▪ Personen känner inte till mätdata tillräckligt väl för att kunna uttala sig. <p>De som ser ett behov av en mätdata ger följande skäl:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Det är bra att kunna följa upp funktionen på ny teknik och att kunna jämföra olika fabriker.
Har du tillgång till mätdata som skulle kunna läggas in i mätdata?	<p>Nej. De kommuner som kontaktats har inga mätdata. I de kommuner där det finns minireningsverk följs de upp på annat sätt, och i någon kommun angavs att man prioriterar att få till åtgärder på äldre/icke fungerande avlopp.</p>
Vad skulle krävas för att du skulle lägga in data i mätdata?	<p>Frågan ställdes, men observera att de kontaktade kommunerna inte hade några tillgängliga data att lägga in. Generellt ska det enligt kommunerna vara lätt att mata in data och får inte leda till extra arbete. En person föreslår mer information och instruktioner och en annan person föreslår att det ska gå att koppla data till koordinater för en specifik anläggning så att det går att få upp på karta.</p>
Hur lagras data idag?	<p>Inga data lagras. För lagring av övrig information används Ecos eller Miljöreda.</p>

Mätdata enligt tillverkarna

De fyra tillverkare som kontaktades hade alla egna mätdata tillgängliga. Tre av dessa fyra hade inte något intresse av att lägga in mätdata i mätdata - anledningen var enligt en av de tre att de inte anser att resultatet blir tillräckligt tillförlitligt när vem som helst kan lägga in data. En av tillverkarna hade intresse av att lägga in mätdata, men det hade dock inte blivit av ännu.

En anledning till sviktande intresse från tillverkarnas sida är förmodligen att det för deras del är intressant att lyfta fram information om deras egna produkter, men inte lika intressant att samla generella mätdata gällande minireningsverk.

REFERENSER

Lymeus, V. (2010). *Sammanställning och utvärdering av små avloppsanläggningar utifrån tillförlitligheten hos angivna reningsgrader*. Uppsala: Kunskapscentrum små avlopp & Uppsala Universitet.

Hübinette, M. (2009). *Tillsyn på minireningsverk inklusive mätning av funktion, Rapport: 2009:07*. Västra Götaland: Länsstyrelsen i Västra Götalands län.